

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณหมอทวีป คุณพรทิพย์ ฤกษ์จิตร
๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณหมอทวีป คุณพรทิพย์ ฤกษ์จิตร
๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะ
วิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ผศ.อรรณพ หอมจันทร์, อาจารย์
ธิดารัตน์ หอมจันทร์, อาจารย์ธีรพันธ์ ครอบงุมและอาจารย์วิชัย เพื่อพูนวชิชา ได้รับเชิญ
จากนายแพทย์ทวีป และ คุณพรทิพย์ ฤกษ์จิตร เพื่อไปสนทนาธรรม ที่บ้านพักย่านตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร เป็นการไปสนทนาธรรม ณ สถานที่แห่งนี้ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ใน
หลาย ๆ ปีที่ผ่านมา ด้วยกุศลศรัทธาของท่านเจ้าของบ้าน ที่ได้ฟังและศึกษาพระธรรม
กับท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ มานานหลายปีแล้ว

เป็นที่ทราบกันทั่วไปสำหรับสายธรรมว่า การสนทนาธรรมที่บ้านพี่หมอทวีป และคุณพรทิพย์ พิเศษกว่าที่อื่น ๆ ตรงที่ท่านเจ้าของบ้านเป็นผู้ที่ชอบทำอาหาร นอกจากท่านจะมีเมตตา ให้ทุกคนได้ฟังพระธรรมอันเลิศที่สุดในสถานที่อันอบอุ่นแล้ว ท่านยังมีความสุขที่จะคัดสรรและปรุงอาหารรสเลิศนานาชนิดด้วยมือของท่านเอง ให้ทุกคนได้รับประทานอย่างเต็มที่ทุกครั้ง

ข้าพเจ้าเคยปรารภไว้ในครั้งก่อน ๆ ว่า ข้าวต้มปลากระพงของพี่หมอ เป็นสุดยอด ข้าวต้มปลา ที่นอกจากจะอร่อยและสดมาก ๆ แล้ว ยังควรที่จะเรียกว่า "ปลาต้มข้าว" มากกว่า เพราะใส่เนื้อปลาเยอะมาก ๆ มาในวันนี้ พี่หมอบอกว่าได้ปลาตัวโตถึง ๑๙ กิโลกรัม ผลที่ออกมาคือ เมื่อทำเสร็จ คนตักแจกคือน้องตองและสาววัตรกึ่ง ตำรวจสาวน่ารักของชมรมบ้านธัมมะมศพ. ได้รับการขอร้องเพิ่มเติมจากทุกคนว่า ขอให้ตักข้าวให้ด้วย ไม่ใช่มีแต่ปลาและน้ำข้าวโอ้...ก็พี่หมอของผม ท่านทำหนักกว่าเดิมเสียแล้ว คราวนี้ เป็นปลาต้ม (น้ำ) ข้าวขนานแท้จริง ๆ ครับ ข้าวที่ตักมาแทบนับเมล็ดได้เลย นอกนั้นมีแต่ปลากระพงสดแจ่วขึ้นโต ๆ หนามาก อิ่มอร่อย อุ่นท้อง สมการรอคอย และที่พิเศษ พี่หมอทำปลาไร้ทรงเครื่องแบบดั้งเดิม หอมอร่อยรสละมุน ให้รับประทานด้วย สำหรับอาหารกลางวัน นอกจากปลาไร้ทรงเครื่องแล้ว ก็มีขนมจีน น้ำพริก น้ำยา และแกงเขียวหวานลูกชิ้นปลากรายแท้ ๆ ปลาทุตม์เค็มที่ขายดีมาก ๆ หหมดในเวลาอันรวดเร็ว

และในครั้งนี้ คุณแม่ของคุณแฉ้ว (นภา จันทรางศุ) ยังทำหลนเนื้อปูและกุ้ง แม่ น้ำตัวโต ๆ ที่อร่อยมาก ๆ มาร่วมด้วย ยอดเยี่ยมถึงขนาดที่อาจารย์อรรณพยกนิ้วให้เลยที่ได้ยวนะครับ ขออนุโมทนาพืชมอคุณทิพย์ คุณแฉ้ว และท่านอื่น ๆ ที่นำขนมและอาหารอื่น ๆ มาสมทบด้วยครับ

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาธรรมในช่วงเช้าของวันนั้น มาฝากให้ทุก ๆ ท่าน ได้พิจารณา เป็นการสนทนาที่ย้ำเตือน ถึงความเป็นจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ว่า เป็นแต่ธรรมะเท่านั้น ที่เกิดขึ้นและดับไป แต่ไม่รู้เหตุปัจจัยที่จะทำให้เกิดการรู้ได้ มีเพียงประการเดียว คือ การฟังพระธรรมให้เข้าใจ ซึ่งเป็นหนทางเดียวจริง ๆ ไม่มีหนทางอื่น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

อ.วิชัย :

กราบท่านอาจารย์ครับ การศึกษาพระธรรมเป็นเรื่องที่ละเอียด แต่ละท่านก็มีโอกาสได้ยินได้ฟังพระธรรม แต่ก็ดูเหมือนว่า ขณะที่ฟัง ก็มีการสนใจบ้าง อาจจะคิดเรื่องอื่นบ้าง เข้าใจบ้าง และไม่เข้าใจบ้าง แต่ก็ดูเหมือน หลังจากได้ยินได้ฟังพระธรรมแล้วก็ลืมครับ ท่านอาจารย์ ก็ดูเหมือนเป็นปกติเลย อย่างนี้หรือเปล่าครับ หรือว่า การสะสมยังไม่เพียงพอ เพราะว่า ขณะนี้ ธรรมะก็มี กำลังปรากฏอยู่

ท่านอาจารย์ :

เป็นอย่างนี้หรือเปล่า? (หัวเราะ) ก็ต้องถามทุกคน ต้องเป็นแน่นอน จะไม่เป็นอย่างนี้ไม่ได้ มีใครบ้าง? ที่ไม่ลืมอะไร กำลังเห็นดอกไม้ ก็ลืมอย่างอื่นแล้ว กำลังเห็นคนนี้ก็ไม่ได้นึกถึงคนอื่นแล้ว เพราะเหตุว่า สภาพธรรมะ เกิดดับสลับต่อเร็วมาก แค่นึกอย่างนี้ อัจฉริยะแล้ว เพราะว่าไม่เห็นปรากฏอย่างที่พูด บอกว่า สิ่งที่มีจริงเดี๋ยวนี้เกิดขึ้น แล้วก็ดับไป เร็วสุดที่จะประมาณได้ ไม่ได้เป็นอย่างที่พูดหรืออย่างที่ฟังเลย แต่ทั้งนี้ก็คือว่า เร็วจนกระทั่ง เป็นอย่างนั้น ไม่ปรากฏการเกิดดับเลย

เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม สบาย ๆ "เป็นบุญ" จากที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อนในชาตินี้ แต่อาจจะเคยได้ยินได้ฟังมาแล้วในชาติก่อน ๆ จึงมีปัจจัยที่จะทำให้ได้อยู่ ณ ที่นี้ ที่ไหนก็ได้ ตรงไหนก็ได้ ที่มีเสียง ที่สามารถที่จะทำให้ได้ยิน "คำ" ซึ่งสามารถรู้ความจริงของสิ่งที่ปรากฏ แล้วก็รู้ด้วยว่า "คำนี้" ถ้าไม่ได้สะสมบุญมา ไม่มีทางที่จะได้ฟังหรือได้ยิน หรือ ได้ยินแล้วก็ผ่านไป เพราะเป็นเพียงแค่ "เสียง" แต่ว่า ความจริงแล้ว แต่ละเสียง ซึ่งเป็นพระพุทธรูป เป็นวาจาปัจจุจะ ซึ่งกล่าวถึง สิ่งที่ยากที่จะรู้ ที่จะเข้าใจได้

...เพราะฉะนั้น ก็เป็นผู้ที่รู้ว่า ธรรมะ ลึกซึ้งมาก ละเอียดมาก ได้ยินได้ฟังแล้ว ก็เกิดความปิติ ที่ได้เข้าใจ แม้เพียงเล็กน้อย แต่ว่า ถ้าเป็นคนโลก ไม่รู้ความจริง คิดว่า ฟังแล้ว จะต้องไปพยายามทำความเข้าใจ ที่จะรู้ความจริง อย่างนั้นอย่างนี้ หรือว่า ไปต่อ ไปแต่ง ไปเติม ว่าทรงสอนอย่างนี้ แต่อาจจะมียังโน้นหรือเป็นวิธีอย่างนั้น ซึ่งเราสามารถที่จะทำให้ปัญญา ซึ่งเพียงได้ยินได้ฟัง สามารถจะถึงระดับที่ไปรู้ความจริงได้ ซึ่งเป็นไปไม่ได้เลย และผู้นั้น ก็เป็นผู้ประมาทจริง ๆ ไม่เข้าใจ แม้แต่คำว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งลึกซึ้งอย่างยิ่ง เทียบไม่ได้เลย แต่ละคำที่ตรัส กับผู้ที่ได้บำเพ็ญบุญมาแล้ว ที่ได้เฝ้าพระองค์ในครั้งนั้น เพียงฟัง ก็กล่าวถึงสิ่งที่มีจริง ท่านเหล่านั้น สามารถที่จะเข้าใจได้ทันที เพราะสะสมมาแล้ว แล้วก็ละความสงสัย การสะสมความเข้าใจนี้ ไม่สูญหายไปเลย ถ้ามีมาก พอได้ยินก็เข้าใจได้ สภาพธรรมะก็สามารถที่จะปรากฏ ตามความเป็นจริง...

...เพราะฉะนั้น แต่ละคน ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะ คนใน
ครั้งโน้น ที่สะสมบุญมา ที่จะถึงความเป็นพระอรหันต์ ดับ
กิเลสได้หมดสิ้น หรือจะถึงความเป็นพระอนาคามี
สามารถที่จะดับความยินดี ในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส
ในโผฏฐัพพะ หรือว่า สามารถที่จะอบรมมา จนกระทั่งได้
ฟังพระธรรม แล้วรู้แจ้งอริยสัจธรรม เพราะฉะนั้น ก็เป็น
เครื่องพิสูจน์ ใครได้ยินแต่ละคำ เข้าใจแค่ไหน? ถ้ายังไม่
เข้าใจ ก็ฟังต่อไปอีก เพราะรู้ว่า ถ้าไม่มีการฟังต่อไป "ลืมน
แน่" ไม่นานเลย จากขณะหนึ่งไปอีกขณะหนึ่ง ก็ลืมแล้ว
เพราะฉะนั้น การที่ได้ยินได้ฟังบ่อย ๆ เป็นหนทางเดียว ที่
จะทำให้มีความเข้าใจมั่นคง ไม่มีหนทางอื่นเลย...

...แล้วลองคิดดู "คำ" ที่สามารถทำให้ได้รู้ความจริง ของ
 สิ่งที่กำลังปรากฏ เป็น "คำ" ที่หายากไหม? เพราะยังงี้ ๗
 ฟังไปเท่าไร สิ่งที่กำลังปรากฏ ก็ยังไม่ปรากฏ ว่าเกิดขึ้น
 แล้วดับไป และเป็นลักษณะของสภาพธรรมะที่มีจริง ๗
 แต่ละอย่าง เช่น สิ่งที่ปรากฏทางตา มีจริง ๗ กำลังปรากฏ
 ให้เห็น "เห็น" มีจริง ๗ เกิดขึ้นเห็นแล้วก็ดับไป แต่ละคำทั้ง
 ไม่ได้เลย ความจริงเป็นอย่างนี้ สามารถที่จะรู้ได้อย่างนี้
 แต่ถ้ามีความต้องการ หรือมีความเป็นตัวตนขึ้นมาแทรก
 เพราะสะสมความรู้ และความต้องการมานาน ก็
 ปิดเบือน อยากจะรู้มากกว่านี้อีก ทำอย่างไรถึงจะรู้
 มากกว่านี้ "ผิดทันที" หันหลังให้พระสัทธรรมทันทิ...

...แสดงให้เห็นความจริงที่ว่า เมื่อตรัสรู้แล้ว ไม่น้อม
 พระทัยที่จะทรงแสดงธรรมะ เพราะความลึกซึ้งอย่างยิ่ง
 แต่เมื่อบำเพ็ญบารมี ถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ก็รู้ว่า ผู้ที่สะสมปัญญา มา ที่สามารถที่จะเข้าใจได้ มี จึง
 ได้ทรงแสดงธรรม เวลาที่ผ่านมา และผู้ที่เคยเกิดในครั้ง
 นั้น ก็ไม่รู้ว่าสะสมปัญญาต่อมา หรือว่าห่างเหินไป หรือ
 ว่า มีอุปสรรคมากมาย จะมีโอกาสได้ยินได้ฟังอีกหรือเปล่า
 และเมื่อได้ยินได้ฟังแล้ว ก็เป็นผู้ที่ "รู้ตัวเอง" ตามความ
 เป็นจริง ซึ่ง "คนอื่น" รู้ไม่ได้ ว่าสิ่งที่มีจริงทุกอย่าง ใน
 ชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้

เมื่อทรงตรัสรู้อย่างไร ก็แสดงธรรมะให้คนอื่นได้รู้ ได้เข้าใจ อย่างนั้น เพราะฉะนั้น "ทุกคำ" ไม่ผิดจากสิ่งที่กำลังมีจริง ๆ ในขณะนี้ ให้ "ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น" จนกว่าจะถึงเวลาที่ คลายความติดข้อง สภาพธรรมะปรากฏ จนกระทั่งถึงการประจักษ์แจ้ง การเกิดดับ "เป็นปกติ"...

อ.วิชัย :

กราบท่านอาจารย์ครับ ที่มีข้อความกล่าวถึง สิ่งที่มีขณะนี้ เป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง เห็นได้โดยยาก ก็ดูเหมือนกับ ถ้ากล่าว ทุกท่านก็คงได้ยินได้ฟังเรื่องของการเห็น การได้ยิน ก็เหมือนเป็นปกติ แต่ความลึกซึ้งของเขา หมายถึงว่า ความรู้กว่าที่จะเข้าใจ หรือว่าเป็นสิ่งที่ดูเหมือนเป็นปกติ แต่เหตุใด จึงกล่าวว่า เป็นสิ่งที่ลึกซึ้งจริง ๆ

ท่านอาจารย์ :

ปกติ "แต่ไม่รู้" ใจคะ ไซ้ไหม? แล้วรู้ได้ แต่จะรู้ได้อย่างไร? ถ้าไม่ฟังพระธรรม ไม่พิจารณาจริง ๆ ถึงประโยชน์ และคุณค่า ที่ "เริ่ม" เข้าใจขึ้น ที่ละเล็ก ที่ละน้อย เพราะเหตุว่าเป็นการอบรม เจริญปัญญา ทุกครั้งที่ได้ฟัง เพราะว่า "ทุกคำ" ต้องเป็นปัญญาทั้งหมด "พุทธะ" ผู้ตรัสรู้ด้วย "ปัญญา" ถ้าไม่มีปัญญา รู้ไม่ได้ เพราะว่า เกิดมา ไม่ได้มีปัญญา ที่จะเห็นว่า "เห็น" เป็นสิ่งที่เกิดดับ ไม่ใช่เรา "ได้ยิน" เกิดขึ้นเมื่อไหร่ "ได้ยิน" แล้วก็ดับไป แล้วก็ "ไม่ใช่เรา" เพราะ ดับไปหมดแล้ว แล้ววันหนึ่ง วันหนึ่ง เราคิดอย่างนี้ บ้างหรือเปล่า? ไม่เคยเลย ไซ้ไหม?

...แล้วสิ่งที่ปรากฏนี้ ไม่เหมือนกับความเป็นจริงเลย เพราะเหตุว่า เหมือนกับเป็นหนึ่งสิ่งใด ที่เที่ยงตลอดไป ไม่ได้ปรากฏการเกิดดับ และ ไม่ได้แยกขาดจากกันด้วย เช่น "เห็น" กับ "ได้ยิน" ไม่เคยคิดว่า เป็นคนละขณะ ดูเหมือนพร้อมกัน แล้วยังมี สุขทุกข์อีกมากมาย เหมือนพร้อมกัน แต่ว่า ตามความเป็นจริง เป็น "ลักษณะ" ของ "แต่ละหนึ่ง" ซึ่งรวมกันเมื่อไหร่ ก็ยึดถือ ว่าเป็นหนึ่งสิ่งใด ที่เรียกว่า "คน" ไม่มี "เห็น" ไม่มี "ได้ยิน" ไม่มี "ตา" ไม่มี "หู" ไม่มีส่วนต่าง ๆ อวัยวะต่าง ๆ อะไรมารวมกันเลย จะเป็น "คน" ได้ไหม? หรือ แม้แต่ดอกไม้สักดอกหนึ่ง ถ้าแยกให้ละเอียดยับ ขาดออกจากกัน จะเป็นดอกไม้ไหม? ก็ไม่ได้ แต่แยกได้ แล้วก็เป็น แต่ละหนึ่ง ด้วย รวมกันเมื่อไหร่ หลงเข้าใจผิด เมื่อนั้น เพราะฉะนั้น ตั้งแต่เกิดจนตาย ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม ไม่มีทางที่จะเข้าใจความจริงเลย...

...แล้วก็จะอยู่ในโลกอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ เดี่ยวสุข เดี่ยวทุกข์ แล้วก็ต้องเปลี่ยนไป เพราะเหตุว่า ไม่มีสภาพธรรมะใด ที่ยั่งยืน พังดู เหมือนอีกนาน แต่ว่าความจริง ไม่นานเลย เพราะความจริง "เห็น" ขณะนี้ เกิดแล้วดับ "ได้ยิน" เกิดแล้วดับ อะไรยั่งยืน? ไม่มีอะไรยั่งยืนเลย เพราะฉะนั้น ไม่ต้องรอนาน จนกว่าจะจากโลกนี้ไป เดี่ยวนี้ ก็กำลังเป็นอย่างนี้ แต่ไม่รู้!!!...

อ.วิชัย :

ครับ ท่านอาจารย์ครับ ถ้ากล่าวถึงโดยปกติของบุคคลทั่วไป ก็ยังมีความสำคัญแน่นอน ว่าเป็นตัวเรา แม้ในชั้น

ของการฟังธรรมะ การที่จะกล่าวถึง ปัญญา การที่จะเห็นจริง ๆ และมีความเข้าใจอย่างมั่นคงจริง ๆ ว่าความรู้ที่จะเกิด ก็ไม่ใช่เรา ไม่มีการที่จะบังคับบัญชาให้เกิดได้ แต่ว่า ด้วยการสะสมมา นานแสนนาน ที่จะยึดถือทุกอย่างว่าเป็นเราบ้าง เป็นของเราบ้าง เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม ที่จะค่อย ๆ คลาย แม้จากการได้ยินได้ฟัง แล้วก็เริ่มเข้าใจ เพราะเหตุว่า ปัญญา บังคับบัญชาไม่ได้เลย การที่จะมีความมั่นคงอย่างนี้ครับ ท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

ต้องไม่ลืมแต่ละคำ ที่คิดว่าเข้าใจแล้ว เช่น ธรรมะ ไม่ใช่เรา ธรรมะทั้งหลาย เป็นอนัตตา ไม่ใช่อัตตา ก็แสดง ความไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา ความหมายของอนัตตา ก็มีอีก แต่แค่ ๓ อย่างนี้ ก็น่าจะเพียงพอ สำหรับที่จะไม่ลืมว่า สิ่งที่มีจริง จริง เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เป็นธรรมะแต่ละหนึ่ง ถ้ามีความเข้าใจอย่างนี้ เวลาที่ลืม เป็นธรรมะหรือเปล่า?

อ.วิชัย :

เป็นธรรมะ ครับ

ท่านอาจารย์ : แต่ ขณะนี้ ก็ไม่รู้ เวลาสนุกมาก ร้องเพลง รื่นเริง เป็น ธรรมชาติหรือเปล่า?

อ.วิชัย : ก็เป็นด้วยครับ

ท่านอาจารย์ : ก็ไม่รู้ เมื่อเข้านี้ รับประทานอาหาร ก็ไม่รู้ ตื่นมา ก็ไม่รู้ ไม่รู้ทั้งวัน แล้วอย่างนี้หรือ? ที่จะไปรู้แจ้งความจริงของ สภาพธรรมะ ที่เกิดดับสืบต่อ เร็วมาก เพราะฉะนั้น ไม่มี ทางเลยที่ความไม่รู้ จะไปเห็นถูกเข้าใจถูก ความรู้มีจริง ๆ ขณะนี้ ที่ไม่รู้ เป็นธรรมะ ขณะที่กำลังเข้าใจ ตรงกันข้าม เลย ใช่ไหม? ก็เป็นธรรมะ

...รวมความว่า สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ที่มีจริง ๆ มีลักษณะ อย่างนั้น ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งซึ่งมีจริง ซึ่งเกิดแล้วดับ "ทุกคำ" ถ้าเข้าใจอย่างมั่นคง คิดดูสิ "ปัญญา" ไหม? ไม่ ว่าจะเห็นอะไร? เมื่อไหร่? ที่ไหน? แม้แต่คำว่า "เห็นสิ่งที่ เพียงปรากฏให้เห็นได้" แค่นี้ ฟังแล้วเข้าใจ ใช่ไหม? แล้วก็ "ลืมน" แสดงว่า ไม่มั่นคง เพราะฉะนั้น จะมั่นคง ต่อเมื่อ "ไม่ลืมนทุกคำ" ที่เคยได้ยิน และ เคยเข้าใจ...

...ยากนะคะ เคยเห็น เป็นคนนั้นคนนี้ เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้
แล้วจะเริ่มเข้าใจใหม่ ให้ถูกต้องด้วย ว่าขณะนี้ มีสิ่งที่
เพียงปรากฏให้เห็นได้ ถ้ายังไม่เข้าใจ ก็หลับตา แค่นี้ เห็น
ไหม? ก็ไม่มีอะไรปรากฏ ก็ยังจำไว้อีก กว่าความจำ ซึ่ง
เป็นอัตสัญญา จะค่อย ๆ จางลง และสภาพที่เป็น อนัต-
สัญญา ปรากฏ เมื่อปัญญาถึงระดับที่ รู้แจ้งสภาพธรรมะ
ที่ปรากฏ "ตามปกติ" "ตามปกติ" เพราะเหตุว่า "ขณะนี้"
ไม่มีใครหวังว่าจะให้อะไรเกิด แต่ "สิ่งนั้น" ก็เกิดแล้ว...

...ได้ยิน "เสียง" ไหม? ไม่ได้ต้องการให้ "ได้ยิน" เลย ก็ได้ยินแล้ว "คิด" หรือเปล่า? ไม่ได้เตรียมตัวจะคิดอะไรเลย ทั้งสิ้น แต่ "คิด" ก็เกิด เพราะเหตุปัจจัย เพราะฉะนั้น กว่า จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็คือว่า "ทุกคำ" เป็น "ปัญญา" ของผู้ที่ได้ยินได้ฟัง แล้วไตร่ตรอง จนกว่าจะ มั่นคง และรู้ว่า สภาพธรรมะ เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ไม่ แสวงหา "หนทางอื่น" เพราะรู้ว่า แม้เดี๋ยวนี้ ก็ยังไม่รู้ แล้ว จะไปรู้ เวลาที่เราไปทำอย่างนั้น อย่างนี้ ที่โน่น ที่นี้ ได้ อย่งไร?...

พื อรวรรณ :

กราบเท้าท่านอาจารย์ค่ะ ดูเหมือนว่า เกิดมา ไม่รู้อะไร มากมาย ติดข้องมากมาย แล้วกว่าจะได้เจอคำสอนที่ แท้จริงของพระพุทธเจ้า ที่ท่านอาจารย์นำมาสอนพวกเรา อย่างที่มครไปทำอย่างอื่นมา ไปปฏิบัติ ไปทำอะไรมา ก็ จะทราบว่ คือ ตอนนั้นไป ก็ไม่แน่ใจว่าใช่ หรือ ไม่ใช่ แต่

พอรู้ว่า ไม่ใช่ แต่ยังไม่รู้ว่า ใช่ คือ อะไร? ก็ไป จนกระทั่ง
มาพบท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

พืชรพรรณ :

ขอโทษค่ะ ไม่ใช่คิดว่า ใช่ หรือ? ที่ไป? (ทุกคนหัวเราะ)
ท่านอาจารย์ อย่างนี้ค่ะ มันเหมือนกับว่าชีวิตมีความทุกข์
ตอนนั้น ก็ต้องไปทำอะไร ไปหาธรรมะเพื่อดับทุกข์ ก็ไป
เจออะไรที่ ตอนนั้นที่เจอ ก็คิดว่าจะดับทุกข์ได้ ก็ไป แต่
พอไป ก็ที่จะมาฟังท่านอาจารย์ เพราะว่า ขณะไป มี
คำถามเวลาไปตรงนั้น จะถามว่า เอ๊ะ!!! มันอย่างไร? มัน
อนัตตาไม่ใช่หรือ? แต่ก็ยังไม่รู้ว่า ที่ใช่ คืออะไร? จนกระทั่ง
มาพบท่านอาจารย์ที่วิทยุ ที่นี่ จะเรียนสนทนากับท่าน
อาจารย์คือ พอมาฟังแล้ว กว่าจะเจอก็ยาก พอเจอแล้ว
เนื่องจากความไม่รู้ แล้วก็ความต้องการปัญญา ที่
มากกว่าที่เข้าใจ ต้องใช้คำนี้ คือ ความเข้าใจแค่นั้นก็แค่
นั้น อยากรู้มากกว่าที่รู้ ไม่มีทางเป็นไปได้ แต่เครื่องกัน
ก็ดูเหมือน เมื่อพบหนทางแล้วก็มีเครื่องกัน เช่น ตัวเรา
แล้วก็มี ความอยากรู้ มากกว่าที่เข้าใจ ตรงนี้ ก็เป็นเครื่อง
กันที่สำคัญ ถ้ารู้ตัว ก็เหมือนกับว่า ไม่เดินตกถนนค่ะ
ท่านอาจารย์ แต่ถ้าไม่รู้ตัว ก็ดูเหมือนว่า จะถล่นไปในทาง

ที่มันไม่ใช่ เยอะะ ก็จะไม่ถูกทางเสียที ก็จะไม่เรียนสนทนากับ
ท่านอาจารย์ว่า การฟังเข้าใจจริง ๆ เท่านั้น ที่จะไม่ให้
ไปสู่หนทางที่ตกข้างถนนนะค่ะ ท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

เพราะว่า สะสมความไม่รู้ และ ความเป็นเรา มานานแสน
นาน เมื่อได้ฟังคำว่า "ธรรมะ" สิ่งที่มีจริง ไม่ใช่เรา คนที่
สะสมความเข้าใจ และ มั่นคง เวลาอกุศลเกิด เดือดร้อน
ไหม?

พี่อรรณ :

ถ้ามันคง ก็ไม่ได้เดือดร้อน

ท่านอาจารย์ :

เพราะว่า อกุศลเกิด เป็นอย่างนั้น จะรุนแรง จะมากมาย
จะร้ายกาจอย่างไรก็ตาม ถ้าไม่สะสมปัญญา ที่จะรู้ว่า
ขณะนั้น เป็นธรรมะ ก็เป็นไปกับอกุศล คิดทุกวัน ทุกคน
เดือดร้อน ในเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยที่ไม่เข้าใจว่า "เป็น
ธรรมะ"

... การเข้าใจว่า "เป็นธรรมะ" จึงมี "ขั้นฟัง" "ขั้นฟัง" นี้ไม่
 สงสัยเลย จิตเป็นจิต เจตสิกเป็นเจตสิก เจตสิกแต่ละหนึ่ง
 ก็ทำหน้าที่ของตน ๆ แต่พอเกิดขึ้นเดี๋ยวนี้!! รู้ไหม? ไหน
 ผัสสะ? ไหนเวทนา? ไหนเจตนา? ทั้ง ๆ ที่มีตัวจริง ๆ ก็ไม่
 รู้ เพราะว่าเป็นแต่เพียง "เรื่องราว"...

...เพราะฉะนั้น ก็จะได้รู้ว่า ทั้ง ๆ ที่กำลังฟัง "เริ่มเข้าใจ
 เรื่องราว" ก็ยังไม่ใช่ว่าหมดความเป็นตัวตน หรือ ความเป็น
 เรา "ปัญญา" ที่จะดับกิเลสได้ ไม่ใช่ปัญญาขั้นนี้ แต่ต้อง

เป็นปัญญา ที่สามารถที่จะ "รู้ความจริง" ตรง ตามที่ได้ฟัง
เช่น จิตเกิดขึ้น ที่ละหนึ่งขณะ ถ้าขณะนี้ เว้น ไม่มีจิตเลย
อะไร ๆ ก็ไม่ปรากฏ แน่นนอน...

...แต่จิตเกิดเมื่อไหร่ เป็นธาตุรู้ เป็นสภาพรู้ ต้องมีสิ่งหนึ่ง
สิ่งใด ที่กำลังปรากฏ และ เพียงสิ่งเดียว ซึ่งเวลานี้ ไม่เป็น
อย่างนั้น นี่คือการฟังอย่างแยกคาง ฟัง อย่างที่รู้ว่า การ
รู้ความจริง ที่จะประจักษ์ความจริง ต้องต่างกับขณะนี้
แน่นนอน ใช่ไหม?...

...เพราะว่า แม้แต่จิตหนึ่งขณะ "เกิด" ใครรู้? เร็วมากแค่ไหน?
ไหน? ขณะนี้ นับไม่ถ้วนเลย นันนาช้าง นี่โต๊ะ นี่กระเป๋านี่ดอกไม้นี่ไปหมดทุกอย่าง ทันทีที่ "เห็น" ก็แสดงว่า "จิต"
ต้องเกิดดับเร็วมาก เพราะฉะนั้น ไม่สามารถที่จะรู้การเกิดดับของจิตหนึ่งขณะ แต่ สามารถเข้าใจจิต ซึ่งเกิดดับ
สืบต่อ ให้รู้ว่า มีสภาพรู้ ธาตุรู้ โดยเป็น นิमित ของจิต...

...เพราะฉะนั้น เริ่มเข้าใจแล้ว เราอยู่ในโลกที่ "ลวง"
ระดับไหน? เห็นนักมายากลเขาเล่นกล น่าอัศจรรย์ ช้า
กว่าจิตเท่าไร? ยังน่าอัศจรรย์ใช่ไหม? เพราะฉะนั้น จิต
ที่เกิดดับสืบต่อขณะนี้ หนึ่งขณะ นี้ เป็นไปไม่ได้ แต่เพราะ
จิตเกิดดับสืบต่อ ให้รู้ว่ามีธาตุรู้ โดยเป็น นิमित ของจิต
อย่าง "จิตเห็น" เฉพาะ "เห็น" ก็ขณะ? นับไม่ถ้วน ถึงได้
"ปรากฏ" อย่างนี้ นั่นคือ นิमित ของจิตเห็น ที่จะรู้ว่า "จิต
เห็น" ไม่ใช่ "จิตได้ยิน" ไม่ใช่ "จิตคิดนึก"...

...การฟังพระธรรม ก็คือว่า มั่นใจ มั่นคง ว่า ความไม่รู้ ที่
จะค่อย ๆ หดไปได้ มีหนทางเดียวคือ เมื่อ "ค่อย ๆ
เข้าใจขึ้น" เท่านั้น ถ้า "ตัวตน" คิดจะทำอะไร ใครบอก
ให้เราปฏิบัติอย่างนี้ แล้วจะเป็นพระโสดาบัน หรืออะไรก็
ตามแต่ วิปัสสนาญาณจะเกิด เขาเข้าใจคำที่พูดแค่ไหน?
หรือว่าเพียงแค่ "พูดตาม" แต่ว่า "ความหมาย" ลึกซึ้งกว่า
นั้นมาก ไม่ใช่อยู่ดี ๆ "วิปัสสนาญาณ" แะพัง ก็เกิดแล้ว
หรือ ไปนั่งทำอะไร ก็เกิด โดยที่ "ขณะนี้" ไม่เข้าใจอะไร
เลย...

...เพราะฉะนั้น ก็น่าจะคิด ไปเพื่อจะเป็นพระโสดาบัน?
หรือว่า จะเข้าใจธรรมะ? ผู้มีปัญญา จะตอบว่าอย่างไร?
"เข้าใจธรรมะ" เพราะเหตุว่า ปัญญา คือ เข้าใจ เป็นพระ
โสดาบัน โดยไม่เข้าใจ ไม่มีปัญญา มีที่ไหน? และ พระ
โสดาบัน ไม่รู้สิ่งที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้หรือ?...

...แต่ว่า ก่อนที่จะเป็นพระโสดาบัน ก็ต้อง "ฟัง" จนกระทั่ง
สามารถที่จะ "เริ่มเข้าใจ" ทีละเล็ก ทีละน้อย มาก ไม่ต้อง
ไปหวังมากมาย ว่าจะเข้าใจมาก ๆ อย่างที่ได้ฟังชาตินี้
แต่ว่า จากการ "เริ่มเข้าใจ" และ "ไม่หวัง" แสดงความ
มั่นคง ว่าเริ่มเข้าใจว่า ธรรมะ เป็น ธรรมะ ไม่ใช่เรา แค
มั่นคงว่า ธรรมะ เป็น ธรรมะ ก็ยาก ถ้าเป็นผู้ที่ไม่มั่นคง
จริง ๆ เดือดร้อนแล้ว หาทาง พยายามระงับแล้ว ขณะนั้น
ไม่ได้เข้าใจ ว่า "เป็นธรรมะ"...

...เพราะฉะนั้น แม้แต่จะเข้าใจถูกต้องในขณะนี้ หรือ
ในขณะใดก็ตาม ที่ได้สะสมความเข้าใจมามากพอ ที่จะ
เริ่มเข้าใจว่า "เป็นธรรมะ" แต่ไม่ใช่ทั้งหมด ทั่วตลอด ไซ้

ใหม่? นาน ๆ ก็อาจจะมีการเกิดขึ้น ระลึก สักขณะ ที่เป็น
ธรรมะ และคิดว่า นานแสนนาน จะเกิดขึ้น หนึ่งขณะ
แต่ว่า สะสมมาเท่าไร? ทั้งวัน ที่ไม่รู้ ทั้งปี ที่ไม่รู้ ทั้งชาติ
ที่ไม่รู้ ทั้งกับปี ที่ไม่รู้...

...เพราะฉะนั้น กว่าธรรมะ โดยความเป็นอนัตตา จะมี
ปัจจัย ที่จะเกิดอีก จะมาก หรือ จะน้อย ตามปัจจัย นั้น
แสดง ความมั่นคงแล้ว ว่าเริ่มเข้าใจขึ้นว่า ธรรมะ เป็น
ธรรมะ "ไม่ใช่เรา"...

...เพราะฉะนั้น กว่าที่จะหมด "ความเป็นเรา" ได้ ผู้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีปัญญา และ "ตรง" จริง ๆ ว่า เข้าใจสิ่งที่กำลังปรากฏ โดยไม่ใช่เราไปทำ แต่ เพราะ "ฟัง" จนกระทั่ง ขณะนั้น มีปัจจัยที่จะรู้ทันที ที่สภาพธรรมะนั้นเกิด ไม่ว่า จะเป็น ความสงสัย ไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตาม แต่ "เป็นธรรมะ" แล้วเมื่อไหร่จะทั่ว? ทั้งวัน ที่จะไม่สงสัย?...

...เพราะฉะนั้น เป็นเรื่องที่ต้อง "เข้าใจ ด้วยตัวเอง" ต้องเป็น "ความเข้าใจ ของเราเอง" ใครจะบอกว่าเราไม่เข้าใจ แต่เราเข้าใจ แปลก เพราะว่าเราไม่รู้ เขาจะรู้ได้อย่างไร? แต่ข้อสำคัญ คือ ตัวเอง ต้องเป็นคน ที่ "ตรง" เพราะฉะนั้น เราจะรู้ไหม? วันไหน? จะมีการรู้ลักษณะของสิ่งที่ปรากฏ ในขณะนี้? "เข้าใจ" แต่ไม่ได้รู้ เฉพาะตรงลักษณะหนึ่ง ลักษณะใดเลยทั้งสิ้น และเมื่อไหร่จะรู้? รู้ไหม? หนึ่ง ไม่รู้ สอง รู้ไหมว่าจะรู้อะไร? ก็รู้ไม่ได้ เพราะว่ายังไม่เกิดขึ้น...

...อีกสิบปี อีกร้อยปี อีกชาติหนึ่ง หรือ อีกเท่าไรรู้ก็
ตามแต่ แต่เมื่อปัญญา สะสมมาแล้ว รู้สิ่งนั้น โดยไม่ได้
ตระเตรียมมาก่อน เพราะ เป็นอนัตตา ความเข้าใจความ
เป็นอนัตตา ก็มั่นคง เพราะสภาพธรรมะ ปรากฏชัดเจน
ว่า แม้แต่การที่จะเพียง รู้ลักษณะหนึ่ง ลักษณะใด ไม่อยู่
ในอำนาจบังคับบัญชาเลย เพราะ เป็นอนัตตา...

...เพราะฉะนั้น จะไม่มีคำว่า "ทำสติ" หรือว่า ไป "ทำ
วิปัสสนา" หรือว่า "จะเจริญสติปัฏฐาน" ไม่มี "ความเป็น
ตัวตน" แต่มี "ความเข้าใจธรรมะ" ขึ้น เรื่อย ๆ ค่อย ๆ
คลาย ขำระล้างจิต ซึ่งเต็มไปด้วย "ความไม่รู้" และ
"ความติดข้อง" มากมายมหาศาล จนกระทั่ง ค่อย ๆ
สะอาด พอที่จะมีการสามารถ รู้ลักษณะที่เราได้ยิน ได้ฟัง
โดยความเป็นอนัตตา ทีละเล็ก ทีละน้อย...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณหมอมหวิป และ คุณพรทิพย์ ฤกษ์จิตร
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

